

*Ne privikavaj usta gnusnoj neuljudnosti,
jer se u njoj nalazi riječ grijeha.
Tko se naviknuo na sramotne riječi,
neće se popraviti svega vijeka svoga.*

*Ružne riječi, Knjiga Sirahova, Biblija, izd.
Stvarnosti, 1969, str. 684/13 i 15.*

ISSN 1331-3703

Zagreb, travanj 2011. • Godina XVII. • Broj 176

• Cijena: 5,00 kn

Uloga i značenje glasila SUH u ostvarivanju programskih zadaca Sindikata umirovljenika Hrvatske

U povodu sedamnaeste obljetnice objave prvog broja glasila, kad je očigledno da je u nas uspostavljen takav sustav vlasti kojim je tzv. politička elita zacementirala prethodno prisvojene povlastice.

Kad je Sindikat umirovljenika Hrvatske, koji je u kolovozu 1992. godine nastao na ruševinama jedne ideologije koja je godinama favorizirala samo poslušne i sustavno je sputavala čovjekovu slobodu želeći imati monopol nad ljudskom misli, umjesto pasivnog promatranja stvarnosti, počeo zahtijevati umirovljenička prava temeljena na prethodnom radu u skladu sa zakonima i hrvatskim Ustavom, mnogima se to tada učinilo buntovnim činom, premda je takvo sindikalno postupanje uobičajeno u društvenim okolnostima koje karakterizira sustav tržišnog gospodarstva i demokracije zapadnoeuropskog tipa gdje umirovljenici zajedno sa zaposlenicima nastavljaju sindikalno djelovanje radi ostvarivanja pravednijeg društva zasnovanog na učincima prethodnog i tekućeg rada.

U težnji da se shvati kako se umirovljenici sami moraju izboriti za bolji materijalni položaj u društvu, posebno na crti uspostave socijalnog dijaloga s državnim vlastima koji su gospodarili fondovima mirovinskog i socijalnog osiguranja (a to čine i danas), trebalo je mijenjati svijest ljudi i dokazivati kako traženje umirovljeničkih prava nije upereno ni protiv koga nego da je to glas za pravdom koja jednako pripada svakom čovjeku, da je to zalaganje za izgradnju socijalne Hrvatske u kojoj se mora odgovarajuće cijeliti i doprinos hrvatskih umirovljenika ostvaren u

Čestitamo svima
Uskrs
i
1. svibnja
međunarodni
blagdan rada
SUH

U ovome broju:
info.HZMO-a
Vodič HZZO-a
od 5. do 10. str.

Nastavak na 2. str. →

Članovi i djelatnici SUH-a te uzvanici na pojedinim SUH-ovim skupovima za izlaženja prvih brojeva glasila SUH (više na 3. str.)

Nastavak s 1. str.

tijeku radnog vijeka vidljiv i opipljiv u gospodarskim i kulturnim objektima te u duhovnim dostignućima našeg naroda.

Kako ovakve zamisli, kolikogod bile uznosite i poticajne, ne mogu imati željena učinka ako se ne obznanu, valjalo je imati vlastito glasilo gdje će biti objavljene kako bi ih ljudi mogli upoznati i prihvatiti.

Iz tih je pobuda na inicijativu tadašnjega predsjednika SUH-a **Jurja Ivanovića** i uz početnu pomoć djelatnika Saveza samostalnih sindikata Hrvatske započeo 1. travnja 1995. izlaziti naš list pod nazivom SUH.

Već u uvodniku prvoga broja istaknuta je njegova uloga sa željom da izraste u moralnu savjest društva čije će istinito i iskreno napisane riječi, ta »šaka olovnih slova«, biti ubojitije i od najsavršenijega oružja.

I nije trebalo dugo čekati da glasilo SUH bude prihvaćeno, da ga umirovljenici sa zanimanjem čitaju nalazeći u njemu svoje težnje i postavke, da u njemu surađuju šaljući iz mjeseca u mjesec sve veći broj svojih priloga iz svakodnevnog života iskazujući u njima svoje negodovanje pro-

tiv teškog materijalnog položaja u koji su dovedeni odlukama državnih vlasti. Ali isto su tako razborito iznosili i svoje shvaćanje kako nema suvremenog demokratskog uljudbenog društva koje može uspješno ostvarivati svoje dnevne i dugoročne zadaće, ako se u tom društvu ne provode norme o jednakosti ljudi, ako se društvo ne izgrađuje na temelju socijalnih načela, ako se ne vole djeca, ako se mladi ljudi ne zapošljavaju, ako se ne poštuju stariji.

Međugeneracijski sklad, kao postulat, polazište i temelj svakog istinskog pravednog i demokratskog društvenog i političkog uređaja po kome se prosuđuje stupanj socijalne države i odnos prema naciji, najviše je narušen u naše doba onoga trenutka kad je neoficijelno (ili poluoficijelno) proklamirana teza o potrebi postojanja 200 bogatih obitelji u Hrvatskoj koje bi bile nositelji gospodarskog i svakog drugog razvitka mlade nam države. A to je, sada je očigledno, rezultiralo raslojavanjem društva koje je pomognuto i donošenjem dvaju propisa; prvog: Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika (NN br. 101/98.) koji je do današnjih dana doživio brojne izmjene i dopune kojima su dopunjavane povlastice i proširivani korisnici tih povlastica te po kojem je, izgleda, trebala »stasati« politička »elita« koja bi Hrvatsku promicala kao državu blagostanja; i drugog: Zakona o mirovinskom osiguranju koji je stupio na snagu 1. siječnja 1999. i koji je namijenjen plebsu, u kome su također provedene znatne izmjene i dopune, ali restriktivne, na štetu umirovljenika koji su mirovinu stekli radom i stažom osiguranja te se danas od iznosa takve prosječne mirovine ne može živjeti (a kamoli pristojno živjeti). Takve se niske mirovine, tek oko 38% u odnosu na prosječnu plaću zaposlenika, više niti ne usklađuju s porastom plaća zaposlenika i brojnim sve većim poskupljenjima. Siromaštvo hrvatskih nepovlaštenih umirovljenika postalo je posvemašnje, a bez materijalne sigurnosti nema čovjekove slobode, nema ljudskog dostojanstva.

U težnji za što bržom izgradnjom socijalne Hrvatske redovno smo na stranicama našeg glasila isticali kako nitko nema pravo odnositi se prema umirovljenicima kao prema društvenom teretu, kao o otpisanim ljudima za koje se jedva čeka da odvetiraju svoj životni vijek, jer umirovljenici su društveni subjekti i njihov materijalni položaj zadire i u političku i u moralnu sferu društva. Postavlja se stoga, po logici stvari, uvijek aktualno životno pitanje: Kakvo je to društvo koje se dovoljno ne brine o svojim starijima? Ili tu brigu stariji ne zaslužuju ili se mladi naraštaj nemarno odnosi prema prethodnoj generaciji koja ga je dovela na svijet i pripremila za život materijalnim sredstvima i duhovnim ozračjem svoga doba.

Za međugeneracijski životni sklad i njegovu dostignutu razinu najodgovornije je najviše predstavničko zakonodavno tijelo države, stoga u našem listu redovito zahtijevamo da se donose pravedni zakoni bez kojih nema narodnog životnog sklada. Naše glasilo o aktualnoj životnoj problematici ljudi treće dobi govori otvoreno, jasno i izravno upoznavajući javnost na teškoće u koje su dovedeni hrvatski umirovljenici, nastojeći da se sindikalnim oblicima djelovanja i ulogom udruga civilnoga društva stanje popravi. Ali vlast uza sve naše zahtjeve ostaje gluha i tvrdokorna, uporno odbijajući partnerske odnose s hrvatskim umirovljeničkim udrugama.

Naime, svi očekujemo da u vlastitoj državi bolje, potpunije i pravedno, u duhu solidarnosti i socijalne jednakopravnosti, ostvarujemo ljudska prava zajamčena Ustavom, a događa se, na žalost, počesto suprotno. Na djelu je dakle paradoks našeg doba, na što ukazuju i brojni prosvjedi mladih ljudi

Nastavak na 3. str. →

Aforistički kutak

Jedni bi na izbore, drugi to ne daju, drugačije poruke narodu pak šalju.

Referendum za Europu treba prije provesti i Hrvatsku prethodno u Uniju dovesti.

Narod će tek tada objektivno znati kome će na izborima glas birački dati.

Manipulacija to je, izborni inženjering, na birače tako se snažan vrši presing.

Prigovori narodni sa svih strana stižu — vapijuće poglede put Neba svi dižu.

U ovome broju čitajte:

* SUH — glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske — sedamnaesta godina neprekidnog i redovitog informiranja	str. 3
* Zašto hrvatski izborni zakon treba odmah promijeniti	str. 4
* Zdravlje starih ljudi	str. 11
* Kako postati sretniji	str. 12
* Iz naših podružnica	str. 13
* Cjeloživotno obrazovanje — budućnost i tajna dugovječnosti	str. 14
* Inkubacija i razvitak socijalno povlaštene elite	str. 15
* Glasovati za ljude, a ne za stranačke liste	str. 17

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
za izdavača:
predsjednik: mr. Stjepan Krajačić
tajnica: Zlata Toplak
glavni urednik: Nikola Kustić
pomoć. glavnog urednika: Biserka Budigam
tehnički poslovi, distribucija: Ante Efendić
Adresa Uredništva: Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, tel. i faks: 01/46 55 146, e-mail: suh@zg.t-com.hr
Priprema i tisak: Durieux d.o.o., Zagreb, Sulekova 23, tel. 2300-337, e-mail: graficka@durieux.hr
Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. SUH je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Predsjedništvo Glavnog odbora SUH-a svojim zaključkom od 13. siječnja 2005. utvrdilo je cijenu glasila SUH: za pojedini broj 5,00 kn i za godišnju pretplatu 40,00 kn.

Predsjedništvo Glavnog odbora Sindikata umirovljenika Hrvatske na sjednici 26. veljače 2009. imenovalo je Uredništvo glasila SUH u sastavu: Milica Čavkić, dr. Drago Droždjek, Vladimir Buršić, mr. Damir Jukica, Ivan Crnković, Mato Obradović, Ivan Sršen, Biserka Budigam i Nikola Kustić.

PIŠITE za SUH, za svoje glasilo! Svoje priloge pošaljite najkasnije do prvoga dana u mjesecu u kojem glasilo izlazi (u drugoj polovini mjeseca) na adresu: Sindikat umirovljenika Hrvatske, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10000 Zagreb. Priloge pišite pisaćim strojem i u proredu. Uz prilog navedite svoje ime i prezime, a ako ne želite da ga objavimo, uvažiti ćemo vaš zahtjev. Anonimne priloge ne objavujemo. Rukopise i fotografije (slike) ne vraćamo.

SUH — glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske — sedamnaesta godina neprekidnog i redovitog informiranja

Od 1995. do danas objavljeno sto sedamdeset i pet brojeva.

Danas se dobro sjećam 1. travnja 1995. godine kada je novoosnovani Sindikat umirovljenika Hrvatske (SUH) ostvario još jedan od svojih planiranih i značajnih uspjeha — 1. travnja 1995. izašao je prvi broj vlastitog glasila. Bio je to posebno značajan trenutak i »puni pogodak« jer se glasilo pojavilo u vrijeme održavanja zajedničkog seminara talijanskog umirovljeničkog sindikata SPI–CGIL i Sindikata umirovljenika Hrvatske u Opatiji — 30. i 31. ožujka te 1. travnja 1995. godine.

U ulozu tadašnjeg predsjednika SUH–a s bliskim suradnicima bio sam sa 40 SUH–ovih dužnosnika i aktivista — županijskih povjerenika i članova Predsjedništva, zajedno s 25 sindikalnih predstavnika iz različitih regionalnih organizacija talijanskog SPI–CGIL koje je predvodio glavni koordinator SPI–CGIL za suradnju sa SUH–om **Giancarlo Grazia**, na trodnevnom seminaru. Organizirali smo ga zajednički sa SPI–CGIL koji je snosio sve troškove seminara. Osnovna tema bila je: Kakav SUH i kakva sindikalna politika je moguća kad je riječ o zaštiti prava umirovljenika i kako organizirati SUH da udovolji svojim osnovnim ciljevima i uspješno ostvaruje programsku deklaraciju. Iskusni i financijski vrlo jaki talijanski umirovljenici u svome SPI–u pomagali su nam u svakom pogledu da se, kao prvi umirovljenički sindikat u zajednici sa sindikatima zaposlenika (SUH–SSSH–e), predstavimo u javnosti i da svestrano potvrdimo svoj legitimitet i legalitet. Svaki vidljivi i u javnosti poznat i prihvaćen SUH–ov učinak i SPI–CGIL–u bio je opravdanje da svojom pomoći i podrškom SUH–u vide napredak. Tako je 1. travnja 1995. (nije to bila uobičajena prvoaprilaska šala), kao točka na »i«, iz Zagreba pristigao prvi broj vlastitog glasila SUH–a. Mi sudionici seminara iz SUH–a sretni i zadovoljni odmah smo raspodijelili naše glasilo.

Bilo je to sveopće zadovoljstvo i oduševljenje. Obradovali su se i naši prijatelji iz SPI–e, a naša **Ana–Janja Grubor** ubrzo je bila vrlo zaposlena. Prevodila je sadržaje prvih članaka objavljenih u SUH–u našim prijateljima iz Italije.

Sindikat umirovljenika Hrvatske bio je tada vrlo mlad, svega nešto više od dvije godine. Živjelo se u ratnim okolnostima. Javni mediji nisu nam bili nakloni. I zato je pojava vlastitog glasila izazvala pravu euforiju među nama dužnosnicima i članovima i simpatizerima SUH–a.

U prvom je broju glavni urednik, koji te poslove obavlja do danas, umirovljeni profesor **Nikola Kustić**, napisao uvodnik pod naslovom: »Zašto naše glasilo«, gdje je posebno naglasio: »Preko svoga glasila sindikalno organizirani umirovljenici moraju će svestranije upoznati javnost o svom položaju u društvu pa će na taj način pokušati djelovati na SAVJEST ONIH KOJI ODLUČUJU. Misli i ideje **moгу biti dobre i velike, uznosite i poticajne, ali ako se ne objave i ako ne dođu do onih kojima su namijenjene, ne mogu imati željena učinka.** Zamisao o osnivanju SUH–a je ostvarena. SUH postoji i djeluje, ali se o njemu i njegovim akcijama premalo zna. Ne znaju za njega ni svi umirovljenici, kao ni oni koji odlučuju o ljudima treće životne dobi.«

Tako je prozborio naš urednik dajući neprocjenjivi doprinos predstavljanju SUH–a javnosti. Sa svojim sadržajnim i aktualnim uvodnicima i osvrtima u svakom je sljedećem broju glasila SUH potvrđivao da je ovaj zaista rijedak jubilej SUH–ova glasila izuzetan i vrijedan pažnje. Glasilo i njegov urednik bili su i ostali nerazdvojni. Glasilo je u početku bilo besplatno, a njegov učinak promovirao je SUH ne samo u Hrvatskoj već i izvan naših granica. Redovito smo ga dostavljali tadašnjim zastupnicima u Hrvatskom saboru, nadležnim ministarstvima, parlamentarnim strankama i gotovo svugdje

gdje smo predstavljali da će pomoći u našim nastojanjima za naše sveopće predstavljanje javnosti — za sve uspješniji legalitet.

U prvom broju objavljen je i razgovor sa mnom, kao predsjednikom SUH–a, pod naslovom »Zašto umirovljenicima treba sindikat?« te komentar (osvrt), kao najnovija inicijativa SUH–a da tražimo refundiranje mirovina, a otisnut je i tekst dopisa koji je SUH uputio predsjedniku Zastupničkog doma Sabora RH u kojem, između ostaloga, stoji neka prigodom otvaranja sjednice Zastupničkog doma obavijesti cijenjeni Dom, kojem predsjeda, da umirovljenici odlučno prosvjeduju što se ne izvršava zaključak 22. sjednice Zastupničkog doma o poboljšanju položaja umirovljenika.

Uz prikaz susreta hrvatskih i talijanskih umirovljenika na trodnevnom seminaru u Opatiji, u glasilu je navedeno kako je peticiju za poboljšanje položaja umirovljenika u Puli potpisalo više od 7000 umirovljenika, zatim da su objavljeni članci iz Siska o solidarnosti na djelu i Zagreba o slatkoj tajni uspjeha umirovljenika u »Krašu«, a uočljiv je bio i naslov o tome Tko je tko u Sindikatu umirovljenika, pa su tako navedena sljedeća imena tadašnjih dužnosnika SUH–a od kojih se mnogi nalaze i na naslovnici, na mozaičnoj slici (fotografiji) u ovom broju glasila SUH: **Juraj Ivanković**, predsjednik, **Ivan Nahtigal** i **Zdravko Sakač**, potpredsjednici, članovi Predsjedništva: **Ana–Janja Grubor**, **Zvonko Bađum**, prim. dr. **Aleksandra Novak–Reiss**, **Predrag Gospodnetić**, prim. dr. **Željko Matagić**, **Ante Živčić**, **Melita Brcko**, administrativna tajnica.

Piše: **Juraj Ivanković**,
doživotni počasni
predsjednik Sindikata
umirovljenika Hrvatske

Nastavak s 2. str.

koji nemaju zaposlenja, a na koje se vladajući neosjetljivi sloj ni ne obazire držeći se valda one arapske poslovice: Psi laju, a karavana prolazi, koja je danas odbačena čak i u suvremenom arapskom svijetu gdje se zahtijeva da se čuje i uvažava glas naroda.

Ali tamo gdje zataje sindikati i udruge civilnog društva, značajnu ulogu u (pre)oblikovanju društvenih odnosa preuzimaju političke stranke kojima (mnogima od njih) nije cilj unapređivanje demokracije i sustava ljudske solidarnosti, posebno one međugeneracijske, nego su

prvenstveno zaokupljene osvajanjem vlasti i bogaćenjem stranačkih čelnika i dočelnika te njihovih poslušnika.

Političke stranke u nas na čijim se programima temelji naš demokratski parlamentarizam, zaslijepljene bogatstvom koje donosi vlast, prigrabile su monopol u kreiranju gospodarskog i društvenog života nacije i, boreći se za vlast, postale su ograničavajući faktor demokracije. Jer kako drugačije tumačiti činjenicu da je u našem društvu u relativno kratkom razdoblju uspostavljen takav sustav u kome je tzv. politička elita donijela takve propise kojima je zacementirala svoje povlastice, a plebs je bacila u očaj siromaštva,

te nas takve nastoji prevesti u Europsku uniju da što pokornije služimo novim gospodarima (Trovarsı altro signore!).

Težeći izgradnji demokratske, civilizirane, pravne i socijalne moderne europske države Hrvatske, glasilo SUH će, na crti djelovanja Sindikata umirovljenika, svojom pisanom riječi i u ubuduće doprinositi afirmaciji demokratskih i socijalnih odnosa u našem društvu zahtijevajući da se poštuje ljudsko dostojanstvo u rješavanju problematike ljudi, prvenstveno umirovljenika i starijih osoba koje ovisе o pomoći društvene zajednice.

Nikola Kustić

Piše: mr. sc. **Damir Jukica**, predsjednik SUH-ova Odbora za gospodarstvo

Zašto hrvatski izborni zakon treba odmah promijeniti?

Sindikatski umirovljenik Hrvatske (nastavno: SUH) uputio je 17. ožujka o. g. predsjedniku Republike prof. dr. sc. **Ivi Josipoviću**, predsjednici Vlade RH **Jadranki Kosor**, predsjedniku Hrvatskog sabora **Luki Bebiću** i svim klubovima zastupnika u Hrvatskom saboru zahtjev za hitnom promjenom izbornog zakona kako bi već na predstojećim izborima birači mogli glasovati za konkretne osobe, a ne opet isključivo za stranačke liste. Kako je na konferenciji za novinare pojasnio predsjednik SUH-a mr. sc. **Stjepan Krajačić**, aktualni je izborni zakon postao preprekom daljnjem razvitku nacionalnog gospodarstva i cijelog društva zbog čega trpe i hrvatski umirovljenici, neposredno ovisni o likvidnosti prvenstveno državnog, a potom, sve više, i privatnih mirovinskih fondova. Dosadašnji izborni zakon, naime, omogućuje da na stranačkim listama kandidata za Hrvatski sabor često nisu najstručniji, najpošteniji i najmarljiviji, već najpodobniji kandidati. U praksi se to pokazalo vrlo štetnim — ponajprije za interese ogromne većine hrvatskih građana (svih onih koji osobno ili obiteljski nisu povezani sa članovima vladajuće partitokracije), za najšire članstvo samih političkih stranaka, ali i, ma koliko se to može činiti čudnim, za same čelnike političkih stranaka koji mnogima od svojih najbližih suradnika nemaju srca reći: — »*Drage kolegice i kolege, dragi prijatelji, svaka Vam čast na minulom radu, ali dajte, molim Vas, u interesu stranke, prepustite svoja mjesta obrazovanim, moralno neukaljanim i javnosti simpatičnijim članovima naše stranke.*«

I ova je inicijativa SUH-a na crti njegova strateškog opredjeljenja i u skladu je s preporukom najuglednijeg makro-ekonomskog teoretičara s područja bivše SFRJ **Vladimira Gligorova** da sindikati svoj djelokrug moraju proširivati s pitanja (pre) raspodjele (ionako sve manjeg) »društvenog kolača« na probleme vezano uz stvaranje zakonskih i drugih preduvjeta za sustavno povećavanje gospodarske i sveukupne društvene

produktivnosti jer je to temeljna pretpostavka i za uspješnije punjenje državnih investicijskih, mirovinskih i drugih fondova. Zbog vladavine aktualnog izbornog zakona i neobjektivnosti većine ovdašnjih medija Republika Hrvatska je država u kojoj uzrečica kako »građani imaju vlast kakvu zaslužuju« već dugo ne vrijedi! Aktualni izborni zakon, naime, biračima ne pruža mogućnost stvarnog izbora, izbora »ZA«, već pretežitom/isključivo izbora »PROTIV« (biranje »manjeg zla«), a ova inicijativa SUH-a ide za tim da se biračima vrati mogućnost stvarnog izbora kandidata — onih koje oni uistinu žele, a ne onih koje im stranački čelnici na svojim izbornim listama nametnu. Provedba bi ove inicijative SUH-a, logično, pozitivno utjecala i na političare i na građane: političare bi natjerala da se o svojim biračima brinu i s njima surađuju tijekom cijelog svog mandata, a ne samo tijekom predizborne kampanje (jednom u četiri godine), dok bi građane potaknula da tijekom cijelog izbornog mandata budu aktivni: da se svojim saborskim zastupnicima neposredno obraćaju i zasipaju ih svojim primjedbama i prijedlozima. Prihvatanje bi ove inicijative, uz ostalo, pružilo smisao i aktualnim, a uskratilo ga budućim sličnim prosvjedima. Sudeći, naime, prema izjavama i povicima većine aktualnih prosvjednika širom Hrvatske (ne uzimajući, naravno, u obzir one sa svojim ili tko zna čijim partikularnim interesima), njihova je temeljna želja da u Hrvatskoj na vlast dođu pametni i pošteni političari, ali prosvjednici ne znaju KAKO to ostvariti. Jedan je od njih čak kleknuo pred Kamenitim vratima i očajnički zavapio: »*Bože, pomoz da Hrvatska dobije pametne i poštene političare!*« Ova inicijativa SUH-a pruža tome i svim drugim prosvjednicima, kao i ostalim građanima Hrvatske koje muči to isto pitanje, odgovor na nj, na to, dakle, zapravo ključno pitanje: »Kako da u Hrvatskoj na vlast dođu pametni(ji) i pošteni(ji) političari?«

Nažalost, i ova je inicijativa SUH-a potvrdila da su sve vodeće političke stranke u našoj zemlji zapravo »jedno tijelo i jedan duh« i da hrvatskim umirovljenicima nema druge do »zbiјati svoje redove« i na predstojećim izborima većinom glasovati za svoje

predstavnikе kako bi ih u Saboru bilo dovoljno da predstavljaju »jezičac na vagi«. Sve, naime, značajnije ovdašnje političke stranke ovu, formalno SUH-ovu, a zapravo inicijativu većine hrvatskih građana združeno odbijaju — i neposredno i preko svojih neformalnih glasnogovornika u likovima »uglednih sveučilišnih profesora« i »kolumnista« koji, kao papige, ponavljaju kako je ova inicijativa SUH-a »potpuno na mjestu«, ali kako »promjene izbornog zakona u izbornoj godini nisu uobičajene«, pa bi — dakle, samo zato — njenu provedbu trebalo odgoditi za još četiri godine. Građani, međutim, nisu glupi i dobro znaju da ni država ni oni ne postoje zbog trenutno važećih zakona već obratno: zakoni trebaju služiti dobrobiti države i njenih građana i ako ne valjaju, treba ih ODMAH mijenjati. Nema ni jednog razumnog razloga za odustajanje od zahtjeva da se hrvatskim biračima ODMAH omogući glasanje za ljude s imenom i prezimenom, a ne, još jednom, za stranačka potrkala, za mesare koji su sponzorirali stranke, za polupismene bivše košarkaše, vaterpoliste itd.

Održati parlamentarne izbore bez prethodne promjene izbornog zakona, koja je temeljni preduvjet za opću zamjenu vladajuće negativne kadrovske selekcije pozitivnom — ne, naravno, samo u Hrvatskom saboru već, odmah potom, i u cijeloj državnoj, lokalnoj i javnoj administraciji — značilo bi, slikovito rečeno, »doći u Rim, a ne vidjeti papu«. Većina hrvatskih građana, pa i mi, u SUH-u, želi(mo) — i to što prije — »doći u Rim«, ali i ako je to ikako moguće, »vidjeti papu«. Da se »put u Rim« kao i većina ovdašnjih izbora, ne bi ispostavio skupim, a uzaludnim. Jer temeljni problemi današnje Hrvatske — i politički i gospodarski i pravosudni i mirovinski — nisu ekskluzivno u ovoj ili onoj političkoj stranci već u političkom, tj. izbornom, sustavu koji preferira stranački »podobne« i time diskriminira stručne, poštene, marljive i odgovorne kandidate — od onih na najvažnijim, stranačkim izbornim listama za Hrvatski sabor, pa nadalje. »Što mutno poteče, nikada se ne razbistri«, kaže narodna poslovice.

hztb HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, travanj, 2011., godina IV, br. 4.

*Dragi umirovljenici,
neka vam svijetlo Uskrsa najavi novu radost,
uz obilje blagoslova zdravlja i veselja.
Sretan Uskrš želi vam
Uredništvo priloga info-HZMO*

RAZGOVORNI DANI U TRAVNJU I SVIBNJU

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje u suradnji s nositeljima mirovinskog i invalidskog osiguranja u Austriji, Sloveniji i Srbiji u travnju i svibnju organizira razgovore radi rješavanja pojedinačnih problema vezanih uz provedbu međudržavnih ugovora o socijalnom osiguranju.

Republika Austrija

Razgovorni dani s predstavnicima austrijskoga mirovinskog osiguranja održavaju se u Zagrebu, Varaždinu i Čakovcu od 1980. godine. U proteklih trideset godina velik broj osiguranika dobio je točne informacije o uvjetima za ostvarivanje prava na mirovinu iz hrvatskog i austrijskog osiguranja, a pojedini korisnici riješili su pojedina sporna pitanja vezana uz svotu mirovine.

Ove godine razgovorni dani održat će se 19. travnja u Zagrebu i 20. travnja u Varaždinu pa pozivamo osiguranike koji imaju navršena razdoblja osiguranja u Republici Austriji da dođu na razgovorne dane kako bi dobili informacije o svojim pravima iz mirovinskog osiguranja.

Republika Slovenija

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje od 2007. godine organizira razgovorne dane zajedno sa slovenskim nositeljem mirovinskog osiguranja.

Ove godine razgovorni dani održat će se 18. svibnja u Varaždinu i 19. svibnja u Zagrebu. Također, pozivamo i sve osiguranike koji imaju navršena

razdoblja osiguranja u Republici Sloveniji da dođu na razgovorne dane kako bi dobili informacije o svojim pravima iz mirovinskog osiguranja.

Republika Srbija

Na posljednjim razgovorima tijela za vezu s područja mirovinskog osiguranja održanim u lipnju 2010. dogovoreno je da će se u 2011. godini organizirati razgovorni dani hrvatskog i srpskog nositelja mirovinskog osiguranja s osiguranicima. Dogovoreno je da će razgovorni dani biti 24. i 25. svibnja 2011. u Zagrebu i ujedno pozivamo sve osiguranike koji imaju navršena razdoblja osiguranja u Republici Srbiji da dođu na razgovorne dane kako bi dobili informacije o svojim pravima iz mirovinskog osiguranja.

POZIV ZA PRETHODNO UTVRĐIVANJE STAŽA

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje poziva osobe koje su radile u inozemstvu, a u sljedećih pet godina ispunjavaju uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu iz hrvatskog osiguranja, da u područnim službama Zavoda, prema mjestu prebivališta, podnesu Zahtjev za utvrđivanje razdoblja osiguranja navršenih u inozemstvu, kako bi se omogućilo što brže ostvarivanje prava na hrvatsku mirovinu.

Stož potvrđen od strane inozemnog nositelja u državama s kojima je sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju. Zavod pribraja stažu ostvarenom u Hrvatskoj kako bi se zadovoljio uvjet staža potreban za stjecanje prava na mirovinu iz hrvatskog osiguranja.

Također se pozivaju budući umirovljenici da šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva za mirovinu (koji se može podnijeti najranije dva mjeseca prije prestanka osiguranja) obavijeste Zavod o namjeri odlaska u starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu te pokretanjem postupka tzv. pretkompletiranja podataka brže ostvare svoje pravo kada podnesu zahtjev za mirovinu.

Obavijest se dostavlja nadležnoj područnoj službi HZMO-a gdje je osoba koja podnosi zahtjev bila posljednji put osigurana, a ako je od posljednjeg osiguranja proteklo više od 12 mjeseci, prema mjestu prebivališta.

Ako je prebivalište podnositelja zahtjeva u inozemstvu, nadležna je područna služba na čijem je području bilo posljednje osiguranje.

Preko KORISNIČKIH STRANICA na internetskoj stranici Zavoda www.mirovinsko.hr (nakon pribavljanja odgovarajućega korisničkog imena i lozinke) također se, uz uvid u osobne podatke, može poslati i zahtjev za informativni izračun mirovine, te popuniti i poslati Obavijest za pretkompletiranje podataka. Uz popunjenu Obavijest potrebno je priložiti radnu knjižicu ili ovjerenu presliku radne knjižice, izjavu, odnosno dokaze o stažu osiguranja ostvarenom u inozemstvu ako je osiguranik radio u inozemstvu te druge dokaze o stažu koji nije u potpunosti utvrđen ili upisan u radnu knjižicu.

NOVO IZDANJE VODIČA O PRAVIMA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

U svibnju 2008. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje objavio je „Vodič o pravima iz mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti“, radi boljeg informiranja osiguranika, korisnika

mirovina i ostalih zainteresiranih o pravima koja se ostvaruju u Zavodu, te o postupku i načinu njihova ostvarivanja. Budući da su od tada određeni propisi izmijenjeni, pripremljeno je drugo, ažurirano, izdanje Vodiča.

Vodič je dostupan u tiskanom obliku u svim područnim i Središnjoj službi Zavoda, te u elektroničkom obliku na internetskoj stranici www.mirovinsko.hr

INFO TELEFONI (radnim danom od 8 do 16 sati) : 0800 63 63 63 (besplatni broj telefona) i 01/48 91 666

www.mirovinsko.hr

PREGLED BROJA KORISNIKA I PROSJEČNIH SVOTA MIROVINA U OŽUJKU 2011.

kn

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ*
I. KORISNICI MIROVINA PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU**		
starosna	623898	2.376,15
invalidska	255196	1.926,21
obiteljska	238968	1.849,38
UKUPNO	1118062	2.160,86
II. HRVATSKA VOJSKA, prema: Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	2128	4.634,06
invalidska	8766	3.106,77
obiteljska	568	3.559,08
UKUPNO	11464	3.412,69
III. KORISNICI MIROVINA KOJIMA JE MIROVINA ODREĐENA PREMA ZAKONU O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR)***	319	2.313,56
invalidska	57329	4.929,41
obiteljska	12159	7.028,98
UKUPNO	69807	5.283,16
IV. KORISNICI MIROVINA OSTVARENIH PREMA UGOVORU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE O SURADNJI NA PODRUČJU STRADALNIKA RATA U BOSNI I HERCEG, KOJI SU BILI PRIPADNICI HRVATSKOG VIJEĆA OBRANE I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI - HVO ("NN", broj 2/06.)		
invalidska	6359	2.676,52
obiteljska	446	3.428,36
UKUPNO	6805	2.725,80

NAPOMENA: * Prosječne mirovine (I. - IV.) umanjene su za porez i prirez prema Zakonu o porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 177/2004.), osim obiteljskih mirovina prema članku 9. stavku 1. točki 7. i članku 53. stavku 2. Od obrade mirovina za lipanj 2010. (isplata u srpnju 2010.) primijenjen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 80/2010.).

** U svote mirovina pod točkom I. uključen je dodatak na mirovine prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 79/2007.). Od 1. srpnja 2010. primijenjen je Zakon o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 71/2010.).

*** Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", broj 174/2004.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005. U prosječne mirovine hrvatskih branitelja uključen je dodatak uz mirovinu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", broj 94/2001.).

KORISNICI MIROVINA I VISINE MIROVINA, PREMA VRSTAMA MIROVINA U OŽUJKU 2011.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	81208	245,08	48106	236,17	19202	261,83	13900	252,80
500,01 - 1.000,00	101982	758,56	52657	744,51	19926	749,61	29399	789,79
1.000,01 - 1.500,00	135571	1.270,84	57521	1.264,47	39783	1.295,23	38267	1.255,06
1.500,01 - 2.000,00	253433	1.788,48	106612	1.792,50	77651	1.781,39	69170	1.790,22
2.000,01 - 3.000,00	310707	2.448,00	179600	2.484,10	67311	2.412,58	63796	2.383,71
3.000,01 - 4.000,00	154744	3.422,07	114103	3.430,70	22470	3.392,40	18171	3.404,54
4.000,01 - 5.000,00	51030	4.409,59	40261	4.413,11	5973	4.395,22	4796	4.397,97
5.000,01 - 6.000,00	17380	5.418,58	14329	5.428,26	1923	5.413,25	1128	5.304,74
6.000,01 - 7.000,00	7484	6.424,17	6577	6.422,62	654	6.430,02	253	6.449,32
7.000,01 - 8.000,00	2966	7.346,52	2640	7.354,98	272	7.241,74	54	7.460,91
veće od - 8.000,00	1557	8.961,05	1492	8.956,04	31	9.136,70	34	9.020,57
UKUPNO	1118062	2.160,86	623898	2.376,15	255196	1.926,21	238968	1.849,38

NAPOMENA:

U svotu mirovine uključen je dodatak na mirovinu prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 79/2007.).

NAKLADNIK:
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje - Središnja služba
A. Mihanovića 3, 10 000 ZAGREB
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Miro Rukavina
Urednica priloga: Olga Vistić Okornić

Uređuje Odjel za odnose s javnošću
tel: 01/4595-011 fax: 01/4595-188

INFO TELEFONI (radnim danom od 8 do 16 sati) : 0800 63 63 63 (besplatni broj telefona) i 01/48 91 666

VODIČ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U TRAVNJU 2011.

Nakladnik: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
Za nakladnika: Ravnatelj Tihomir Strizrep, dr.med.

**e-zdravstvo — veliki napredak u bržem i kvalitetnijem ostvarivanju
prava na lijekove, II. dio**

**Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o sadržaju i obliku isprave kojom se dokazuje status
osigurane osobe HZZO-a**

I. OPĆA ODREDBA

Članak 1.

Ovom odlukom propisuje se sadržaj i oblik isprave kojom se dokazuje status osigurane osobe Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) u obveznom zdravstvenom osiguranju, te način njezinog izdavanja i korištenja.

II. SADRŽAJ I OBLIK ISPRAVE

Članak 2.

1. Ovom Odlukom propisuju se tri vrste isprava (isprava 1, isprava 2 i isprava 3) kojima se dokazuje status osigurane osobe Zavoda. 2. Osigurana osoba Zavoda (u daljnjem tekstu: osigurana osoba) status u obveznom zdravstvenom osiguranju dokazuje samo jednom vrstom isprave iz stavka 1. ovog članka. 3. Sve tri isprave iz stavka 1. ovog članka nose naziv: »Iskaznica zdravstveno osigurane osobe« (u daljnjem tekstu: iskaznica).

Članak 3.

Iskaznice iz članka 2. ove Odluke veličine su: 85,6x53,98 mm, a izrađene su od tvrde plastike s reljefno otisnutim podacima, magnetskom trakom i trakom za potpis u skladu s obilježjima utvrđenim člancima 4., 6. i 6.a ove Odluke.

Članak 4.

1. Iskaznica (isprava 1) izrađena je od bijele tvrde plastike s reljefno otisnutim podacima, magnetskom trakom i trakom za potpis.
2. Iskaznica iz stavka 1. ovog članka sadrži sljedeća obilježja:
1. na prednjoj strani (lice iskaznice):
a) otisnuti logotip u crvenoj i plavoj boji te tekst: »HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE«, koji je u plavoj boji
b) otisnuti tekst: »ISKAZNICA ZDRAVSTVENO OSIGURANE OSOBE« koji je u plavoj boji
c) reljefno otisnute podatke: dan, mjesec i godina rođenja osigurane osobe; brojčanu oznaku matičnog broja osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju; ime i prezime osigurane osobe; OIB osigurane osobe
d) stilizirana šahovska polja crvene boje: magnetsku traku za upis podataka, traku za potpis osigurane osobe, tekst naputka o korištenju i odgovornosti u svezi s upotrebom iskaznice, koji glasi:
*»Iskaznica vrijedi uz osobnu iskaznicu i ako je potpisana.
Korištenje tuđe iskaznice predstavlja osnovu za kaznenu i materijalnu odgovornost korisnika iskaznice.
Korisnik je obavezan oštećenu iskaznicu dostaviti Zavodu.
Gubitak iskaznice korisnik je obavezan prijaviti Zavodu«.*

3. Korisnik iskaznice obavezan je obavijestiti Zavod o svim promjenama okolnosti na osnovi kojih mu je utvrđen status u obveznom zdravstvenom osiguranju i osnovom kojih mu je iskaznica izdana.

Članak 5.

Brisan.

Članak 6.

1. Iskaznica (isprava 2) izrađena je od tvrde plastike u dvije nijanse plave boje s pet crvenih kvadrata, te reljefno otisnutim podacima, chipom, magnetskom trakom i trakom za potpis.

2. Iskaznica iz stavka 1. ovog članka sadrži sljedeća obilježja:

1. na prednjoj strani (lice iskaznice):

a) otisnuti logotip Zavoda u crvenoj i plavoj boji, te tekst: »HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE« koji je u plavoj boji

b) otisnut tekst : »ISKAZNICA ZDRAVSTVENO OSIGURANE OSOBE« koji je u plavoj boji

c) otisnut grb Republike Hrvatske u svijetloplavoj boji

d) chip

e) reljefno otisnute sljedeće podatke: bročanu oznaku matičnog broja osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju, OIB osigurane osobe, ime i prezime osigurane osobe, dan, mjesec i godina rođenja osigurane osobe, serijski broj iskaznice

2. na poleđini iskaznice (naličje iskaznice): magnetsku traku za upis podataka, traku za potpis osigurane osobe, tekst naputka o korištenju i odgovornosti u svezi s upotrebom iskaznice, koji glasi:

»Iskaznica vrijedi uz osobnu iskaznicu i ako je potpisana.

Korištenje tuđe iskaznice predstavlja osnovu za kaznenu i materijalnu odgovornost korisnika iskaznice.

Korisnik je obavezan oštećenu iskaznicu dostaviti Zavodu.

Gubitak iskaznice korisnik je obavezan prijaviti Zavodu.«

Članak 6.a

Iskaznica (isprava 3) izrađena je od tvrde plastike u dvije nijanse plave boje s pet crvenih kvadrata, te reljefno otisnutim podacima, chipom, magnetskom trakom i trakom za potpis.

Iskaznica iz stavka 1. ovog članka sadrži sljedeća obilježja:

1. na prednjoj strani (lice iskaznice):

a) otisnuti logotip Zavoda u crvenoj i plavoj boji, te tekst: »HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE« koji je u plavoj boji.

b) otisnuti tekst: »ISKAZNICA ZDRAVSTVENO OSIGURANE OSOBE« koji je u plavoj boji

c) otisnuti grb Republike Hrvatske u svijetloplavoj boji

d) chip

e) reljefno otisnute sljedeće podatke: bročanu oznaku matičnog broja osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju, OIB osigurane osobe, ime i prezime osigurane osobe, oznaku »HB«, serijski broj iskaznice

2. na poleđini iskaznice (naličje iskaznice): magnetsku traku za upis podataka, traku za potpis osigurane osobe, tekst naputka o korištenju i odgovornost u svezi s uporabom iskaznice, koji glasi:

»Iskaznica vrijedi uz osobnu iskaznicu i ako je potpisana.

Korištenje tuđe iskaznice predstavlja osnovu za kaznenu i materijalnu odgovornost korisnika iskaznice.

Korisnik je obavezan oštećenu iskaznicu dostaviti Zavodu.

Gubitak iskaznice korisnik je obavezan prijaviti Zavodu.«

Članak 7.

Sadržaj i oblik iskaznica iz članaka 4., 6. i 6. a ove Odluke otisnuti su uz ovu Odluku i čine njezin sastavni dio.

Članak 8.

Zavod je jedini ovlašten za prikupljanje podataka i za prijenos obilježja naznačenih u člancima 4., 6. i 6.a ove Odluke na iskaznicu, odnosno za izdavanje iskaznice.

Zavod je jedini ovlašten za izmjenu ili dodavanje certifikata, softvera ili drugog na chip odnosno magnetsku traku na iskaznici (ispravi 2) iz članka 6. (ispravi 3) iz članka 6.a ove Odluke. Iskaznicu je dopušteno koristiti isključivo za čitanje i pregled podataka koje sadrži, ali da se ne ugrozi i ošteti njezin sigurnosni mehanizam.

Članak 9.

Iskaznica iz članka 4. ove Odluke izdaje se:

1. djeci – do navršene 18. godine života
2. djeci osiguranika iz članka 10. stavka 6. Zakona – trajno
3. umirovljenicima i članovima obitelji po njima osiguranima koji su stariji od 65 godina života – trajno
4. drugim osobama – na razdoblje od najmanje 5 godina.

Članak 10.

Brisan.

Članak 11.

Iskaznica iz članka 6.a ove Odluke s oznakom »HB« izdavat će se osiguranim osobama koje su temeljem Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (»Narodne novine« broj: 174/04., 92/05., 2/07., 107/07., 65/09. i 137/09.) oslobođeni od obveze sudjelovanja u dijelu troškova zdravstvene zaštite.

Članak 12.

Brisan.

Članak 13.

1. Zavod ima pravo za osigurane osobe kojima su izdane iskaznice iz članka 4., 6. i 6.a ove Odluke provjeravati postojanje okolnosti na osnovi kojih je osiguranoj osobi utvrđen status u obveznom zdravstvenom osiguranju i to za cijelo vrijeme tog statusa.
2. Radi provjere postojanja okolnosti iz stavka 1. ovog članka Zavod ima pravo zatražiti osiguranu osobu iz članka 6. stavka 1. točke 12. do 17. Zakona da dostavi dokumentaciju kojom dokazuje da i dalje postoje okolnosti na osnovi kojih joj je utvrđen status u obveznom zdravstvenom osiguranju, a osiguranu osobu iz članka 10. stavka 1. Zakona potvrdu o redovnom školovanju.

IV. NAČIN IZDAVANJA I KORIŠTENJA ISKAZNICE

Članak 14.

1. Nakon utvrđivanja statusa osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju Zavod izdaje osiguranoj osobi iskaznicu iz članka 4. ove Odluke kako je to ovom Odlukom propisano.
2. Zavod će za osiguranu osobu dostaviti iskaznicu iz stavka 1. ovog članka u roku od 30 dana od dana utvrđivanja statusa osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju na adresu podnositelja prijave (adresa pravne i fizičke osobe – poslodavca za osiguranike u radnom odnosu i članove obitelji po njima osiguranima, odnosno adresa prebivališta ili boravka za osigurane osobe kada su podnositelji prijave na obvezno zdravstveno osiguranje).
3. Iznimno od stavka 2. ovog članka osigurane osobe iz članka 6. stavka 1. točke 12. do 17. Zakona i osigurane osobe iz članka 10. stavka 1. Zakona obvezne su iskaznicu podići u nadležnom područnom uredu Zavoda.

Članak 15.

1. Zavod će iskaznicu iz članka 6. ove Odluke za osiguranu osobu kojoj je utvrdio status u obveznom zdravstvenom osiguranju izdati u roku od 30 dana od dana utvrđivanja statusa osigurane osobe.
2. Iskaznicu iz stavka 1. ovog članka osigurana osoba preuzet će u nadležnom područnom uredu Zavoda kada joj bude uručen sigurnosni broj (u daljnjem tekstu: pin) za aktiviranje iskaznice.
3. O načinu aktiviranja i korištenju iskaznice i pina osigurana osoba će dobiti pisanu uputu prilikom preuzimanja iskaznice.
4. Preuzimanje iskaznice i pina osigurana osoba potvrđuje vlastoručnim potpisom na potvrdi o primitku iskaznice.
5. Za osigurane osobe – djecu do 18. godine, te osobe pod skrbništvom iskaznicu i pin za aktiviranje iskaznice preuzima i njihov primitak potvrđuje zakonski zastupnik, odnosno skrbnik.
6. Zavod će pisanim putem osiguranu osobu obavijestiti o datumu i mjestu preuzimanja iskaznice i pina za aktiviranje iskaznice.

Članak 15.a.

1. U okolnostima kada Zavod nije u mogućnosti osiguranoj sobi izdati u propisanom roku iskaznicu iz članka 4. ili 6. ove Odluke, osigurana osoba ostvarivat će prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja na osnovi posebne potvrde čiji oblik i sadržaj te način izdavanja Odlukom propisuje ravnatelj Zavoda.
2. Na potvrde iz stavka 1. ovog članka na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 16., 17., 18. i 20. ove Odluke.

Članak 16.

1. Osigurana osoba iskaznicu iz članka 4., 6. i 6.a ove Odluke ima pravo koristiti samo uz predočenje osobne iskaznice ako je starija od 16 godina i ako u vrijeme njezinog korištenja postoje činjenice na osnovi kojih je potonja izdana.
2. Osigurana osoba koja je na bilo koji način zlorabila korištenje iskaznice iz stavka 1. ovog članka snosi materijalnu i kaznenu odgovornost zbog njezine zloupotrebe.
3. Odgovornost iz stavka 2. ovog članka snose osigurana osoba i ugovorna zdravstvena ustanova, odnosno ugovorni zdravstveni radnik privatne prakse koji su sudjelovali u zlouporabi iskaznice solidarno.

Članak 17.

1. Iskaznice iz članaka 4., 6. i 6.a ove Odluke valjane su samo ako ih je osigurana osoba vlastoručno potpisala.
2. Iskaznicu koja se izdaje djetetu do 18. godine života ili osobi pod skrbništvom, potpisuje zakonski zastupnik ili skrbnik te osobe.

Članak 18.

Osigurana osoba ima pravo iskaznicu iz članaka 4., 6. i 6.a ove Odluke koristiti samo za vrijeme dok ima utvrđen status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju, odnosno najduže do isteka roka od 30 dana od dana prestanka statusa osigurane osobe ako u tom roku ponovno ne stekne taj status.

Članak 19.

1. Gubitak iskaznice iz članka 4., 6. i 6.a ove Odluke osigurana osoba je obvezna prijaviti najbližem područnom uredu ili ispostavi područnog ureda Zavoda i objaviti njezin gubitak u »Narodnim novinama«.
2. Troškove objave gubitka iskaznice u »Narodnim novinama« snosi osigurana osoba.
3. Osigurana osoba koja ne postupi prema stavku 1. ovog članka obvezna je snositi troškove nastale zloupotrebom iskaznice od strane druge osobe.
4. Troškove nastale zloupotrebom iskaznice u smislu stavka 3. ovog članka snose solidarno korisnik iskaznice i ugovorna zdravstvena ustanova, odnosno ugovorni zdravstveni radnik privatne prakse koji je pružio zdravstvenu uslugu.

Članak 20.

1. Zavod će osiguranoj osobi izdati novu iskaznicu iz članka 4., 6. i 6.a ove Odluke u slučaju njezina oštećenja ili gubitka.
2. Nakon izdavanja nove iskaznice osiguranoj osobi Zavod je obvezan poništiti oštećenu iskaznicu.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 21.

Osigurane osobe koje posjeduju iskaznicu izdanu u skladu s člankom 4. i člankom 6. Odluke o sadržaju i obliku isprave kojom se dokazuje status osigurane osobe Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje („Narodne novine“, broj 4/07., 91/09., 113/09., 4/10., 13/10. i 43/10.), a kojoj je rok važenja otisnut na njoj istekao, prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja ostvaruju osnovom te iskaznice za vrijeme dok imaju utvrđen status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju.

Priredile: **Veronika Laušin**, dr. med. i
Martina Furlan, dipl. iur.

Zdravlje starih ljudi, VI.

Zdravstveni savjeti (nastavak iz prošlog broja)

Autori profesori: dr. sc. **Drago Droždjek** i dr. sc. **Predrag Keros**
(Cjelovit rad objavljujemo u nastavcima.)

Mogućnost tjelesnog vježbanja starih ljudi

Kada je usklađen unos energije, potrebno je osigurati i njezino trošenje. Stari se ljudi trebaju što više kretati.

Preporučuje se, posebice, dnevno najmanje pola sata ubrzana hoda do ovlaženja čela znojem, ili tri tisuće koraka bez stanke.

Stručnjaci Svjetske zdravstvene organizacije naglašavaju da je u mnoštvu štetnih posljedica današnje uljudbe (civilizacije) nebriga za održavanje vlastita tjelesnoga stanja jednako pogubna kao pretilost te uživanje alkohola i droge, pa daju deset preporuka:

— Svakodnevna briga za opće tjelesno stanje (kondiciju) jednako je važna kao i svakodnevna osobna higijena.

— Svaki dan treba osigurati barem *šezdeset minuta za hodanje i vježbanje*.

— Stare ljude od mnogih bolesti čuva svakodnevno brzo *hodanje barem tri tisuće koraka* (ili uspinjanje uz 350 stuba) »do ovlaženja čela« i ne više od tri kilometra.

— Poboljšanje mnogih zbivanja u tijelu može se *tjelesnim vježbanjem* postići u svakoj životnoj dobi, pa i vrlo stari ljudi moraju vježbati pod liječničkim nadzorom.

— Tjelesno vježbanje znatno poboljšava raspoloženje i životni polet, te pomaže i u *suzbijanju duševne bolesti, tjeskobe i nekih oblika potištenosti*.

— Redovito umjereno tjelesno vježbanje sprečava osteoporozu nakon me-nopauze.

— Tjelesno djelatni ljudi *rjeđe obolijevaju od raka spolnih organa* (maternice i predstojne žijeze), te i raka debelog crijeva.

— Redovito tjelesno vježbanje pridonosi liječenju *šećerne bolesti*.

— Važno je ipak znati da prenaporno *bavljenje brzim hodanjem ili vježbanjem može biti štetno*.

— U početku vježbanja preporučuje se *redovito mjerenje tjelesne težine, trbušnog opsega i arterijskog krvnog tlaka*.

Ljudi nakon šezdesete godine života ne trebaju pretjerivati s tjelesnim naporima, ali smiju plivati, igrati tenis, skijati, jedriti. No da se mogu baviti tim sportovima, redovito moraju održavati kondiciju umjerenim vježbanjem koje ih ne preopterećuje.

Prikazujemo tromjesečni program tjelesnog vježbanja.

Prvi tjedan: Triput na tjedan polaganim hodom šetati dvadestak minuta.

Dvaput na tjedan deset minuta vježbati, pogotovu vježbe za gornji dio tijela.

Drugi do četvrti tjedan: Triput na tjedan ubrzano hodati tri kilometra.

Dvaput na tjedan petnaest minuta vježbanja i petnaest minuta vježbanja s utezima težine dva do četiri kilograma.

Peti do osmi tjedan: Dvaput na tjedan ubrzano hodati tri kilometra po pola sata.

Jedanput na tjedan polako plivati dvadeset minuta.

Dvaput na tjedan petnaest minuta vježbanja i petnaest minuta vježbanja s utezima.

Deveti i deseti tjedan: Jedanput na tjedan dvadesetak minuta plivanja ili vožnje biciklom.

Dvaput na tjedan petnaest minuta vježbanja i petnaest minuta vježbanja s utezima.

Jedanaesti i dvanaesti tjedan: Izbor između petog do osmog ili devetog i desetog tjedna.

Jedanput na tjedan ubrzano hodati pet kilometara.

Izloženome valja pridodati i nužne promjene načina života za suzbijanje pogibli od srčanih bolesti, i to:

— Učenje umijeća odmaranja i opuštanja (antistres relaksacije).

— Dvaputa tjedno rad u skupini.

— Suzbijanje: pušenja, pretilosti, prekomjernog pijenja alkoholnih pića, povećanog arterijskog krvnog tlaka i povećanja sadržaja sladora (šećera) u krvi.

— Vođenje zdravstvenog rokovnika.

Duševni život starih ljudi

Zdrav je čovjek najčešće i sretan čovjek, a povezanost je tih pojmova u starosti najizrazitija.

Najvažniji neprijatelji stara čovjeka (ubranje nastanka ovisnosti o tuđoj pomoći):

— *duševne promjene* — osamljenost, potištenost i nekomunikativnost, osjećaj odbačenosti, neposjedovanje kućnog ljubimca, ostale duševne teškoće;

— *pušenje* — prekomjerni pušači, umjereni pušači, pasivno pušenje

— *tjelesni poremećaji* — povećan sadržaj sladora u krvi, začep, nevoljno mokrenje (inkontinencija), mokrenje uz napor (dizurija), bjelančevine u mokraći (albuminurija);

— *kile* — ispadanje organa (prolapsi);

— *tjelesno nekretanje* — izležavanje, nehodanje barem 3000 koraka dnevno, osteoporoza i lomovi kostiju;

— *loše propisani lijekovi* — napose pet i više lijekova istodobno;

— *nepoštivanje propisa liječenja* (napose doživotnoga);

— *neliječeno povećanje arterijskog krvnog tlaka* — mozgovni udar (apopleksija), prolazni poremećaji;

— *alkohol* — više od 40 g. za muškarce, do 20 g za žene, dnevno;

— *loša higijena* — osobna, neobrezani nokti;

— *izlaganje vanjskim utjecajima* — studen, vlaga, propuh, vibracija, nagla promjena, prenapor;

— *poremećaji osjetila* — vid, sluh, njuh, opip;

— *stanje zubala* — loše zubalo, bezubost;

— *pretilost i loša prehrana* — više od 430 džula (1800 cal), previše masti, manje od 4 do 5 obroka, premalo vitamina, manjak bjelančevina i minerala.

Duševni život staroga čovjeka često je obilježen kriznim stanjima. To su ponajprije umirovljenje, pa zatim i teškoće u braku, udovištvo, bolesti, te poremećenja u duševnim i obiteljskim odnosima.

Umirovljenje najčešće uvjetuje znatno smanjenje prihoda te nastanak osjećanja nedjelatnosti i nekorisnosti.

Bračna veza u podmakloj životnoj dobi može biti opterećena ljubomorom i naglašenom netrpeljivošću, a gubitak bračnog druga doživljava se kao velika nesreća.

Odnos društva prema starome čovjeku opterećen je mnogim štetnim postupcima i predrasudama.

Čovjek se u starosti okreće obitelji, a ona na to može različito uzvraćati. Prijatelja je sve manje jer su već umrli, ili su odnosi s njima prekinuti umirovljenjem.

Čovjek se u podmakloj dobi vrlo teško prilagođava na često doživotnu ovisnost o medicinskoj njezi, tj. *teško se miri sa životom uz bolest*.

Sve izložene okolnosti mogu prouzročiti osjećaj osamljenosti, strah, zabrinutost i potištenost, bijeg u umišljenu bolest (hipohondrija), pa i gubitak volje za životom.

Postoje pogrešna mišljenja o smanjenoj inteligenciji, lošem pamćenju i sposobnosti učenja starih ljudi. Psiholozi pak govore drukčije. *Proces je učenja samo usporen, jer je starome čovjeku potrebno malo više vremena za sređivanje novih znanja*.

Mnogi oblici inteligencije temeljeni na životnom iskustvu razvijaju se tijekom čitava života i vrlo su izraženi u starosti.

Također ne treba s nepovjerenjem gledati na *stvaralaštvo vremesnih ljudi*. Važna djela mnogih znanstvenika, umjetnika i drugih ostvarena su u njihovoj podmakloj životnoj dobi.

Opsežno četrdesetogodišnje istraživanje blizanaca upućuje da starost ne umanjuje umne sposobnosti i *staračka je slabobumnost (senilna demencija) posljedica neke bolesti*.

Nastavak u idućem broju.

Piše: **Biserka Budigam, prof.**

Svakoga dana susrećem sve više ljudi koji za sebe tvrde da su svakoga dana nesretniji.

Upravo sam danas, vozeći se autobusom do grada,

sjedila s mojim susjedama s kojima često sjedim i koje su uvijek nasmijane i spremne našaliti se na vlastiti račun. Ne znam im čak ni imena, ali uvijek srdačno razgovaramo. Danas su nešto turobnije. Vrijeme je doista »nikakvo«. Hladno je, puše vjetar, pomalo sniježi, a sivo nebo kao da se spustilo do naših glava. Pritislo nam tjeme.

U autobusu počinje priča o događanjima u gradu, bolje rečeno, o prosvjedi-ma. Naravno, nisam se namjerno uključivala u raspravu (što ponekad i činim) jer odmah su se stvorile dvije grupe suprotstavljenih mišljenja i stavova, pa sam mislila da ih sljedećih pola sata (koliko traje vožnja do Kvaternikova trga) mogu mirno promatrati. No iz moga razmišljanja trgnula me moja susjeda koja je komentirala već povišene tonove uglavnom muškog dijela prisutnih: »Ovi nemaju nikakvih problema, a svađaju se. Što da ja kažem koja već treći mjesec radim bez plaće, a kćerka traži nove cipele i jaknu.« Rekla je to poluglasno, kao samo za sebe, ali i sa željom da i ja čujem. Mislim da mi se htjela izjadati pa sam prihvatila razgovor. Saznala sam da ima sina koji pohađa neki zanat i gazda mu daje đeparac, pa joj je to olakšanje, ali treba se brinuti za kćerku srednjoškolkicu koja je jako nesretna zbog lošeg materijalnog stanja, a ona kaže »ja sam još nesretnija«. Cijelo vrijeme ona je pričala, a ja sam pažljivo slušala i razmišljala možemo li sami postati sretniji ili bolje rečeno manje nesretni. Na stanici smo otišle svaka u svome smjeru i bilo mi je žao što joj nisam pokušala nešto savjetovati, ali ona je žurila na posao za koji ne zna kad će dobiti plaću.

Sada razmišljam kako je sreća individualan i poseban doživljaj, ovisan često o našem raspoloženju, ali i o raspoloženju naših bližnjih te i o događajima u našoj okolini, u društvu, u svijetu. Sreća je zapravo naš emocionalni doživljaj, doživljaj našeg odnosa prema trenutnom zadovoljavanju nekih svojih psiholoških potreba.

Prema teoriji izbora, četiri su osnovne psihološke potrebe čije nas adekvatno zadovoljavanje čini sretnima, a to su: *ljubav, moć, zabava i sloboda*.

Ljubav treba shvatiti kao prijateljstvo i osjećaj brige za nekoga. Svaki čovjek ima potrebu za ljubavlju. Ljubav moramo davati da bismo je mogli primati. Ljubav trebamo učiti cijeloga života jer ona nije

Kako postati sretniji

nešto dano uvijek i za sva vremena. Ako ovako shvatimo ljubav, onda se svi naši prijatelji i svi iz obitelji brinu o nama, ali isto tako i mi o njima. I nije isprazna fraza da se naša ljubav umnogostručuje što je više dajemo. Pokušajmo dakle potražiti ovakvu ljubav kod naših prijatelja i obitelji i možda ćemo postati sretniji. I moja susjeda možda ima prijatelja ili nekog iz obitelji koji će joj možda pomoći ili darivanjem jakne, ili cipela kćerki, ili nalaženjem dodatnog posla kako bi osigurala dio novca. Možda će kćerka nositi i lanjsku jaknu ili cipele.

Moć, kao psihološka potreba, odnosi se na osobnu moć, na osjećaj sposobnosti da sami stvaramo nešto dobro i plemenito, da sami možemo osigurati svoje životne potrebe.

Susjeda mora vjerovati da će i ove probleme riješiti, jer ona je eto uspješno »događurala« s djecom do gotovo njihove punoljetnosti i gotovo do ekonomske samostalnosti (treba vjerovati da će sin već ove godine, kad završi zanat, dobiti i posao, pa će pripomoći majci da i kćerka završi srednju školu).

Zabava ili slobodno vrijeme ispunjavamo sadržajima koje ne moramo raditi, to su dakle aktivnosti za »našu dušu« i to je vrlo često ono što si možemo priuštiti, a što ne košta ništa. Npr. susjeda može pogledati neku seriju na televiziji, trenutno zaboraviti cipele i jaknu i biti na trenutak sretna. Nakon toga sigurno će lakše provesti ostatak dana.

Sloboda se u ovom slučaju odnosi na mogućnost izbora da bilo koji nastali problem možemo riješiti na više načina i da možemo izabrati najmanje neugodan ili najmanje težak. Npr. moja susjeda razmišlja o tome da posudi novac, ali ne zna kako će ga i kada vratiti. Možda ipak treba pokušati zaraditi ga, kao što kaže, poslije redovnog posla kod ljudi kojima treba pomoći u spremanju stana.

Često čujemo tvrdnju kako mi svi imamo iste potrebe da budemo sretni. I tome je odista tako. Svi želimo biti sretni, ali sreća svakome od nas predstavlja nešto drugo, svakome nije potreban isti intenzitet sreće da bude ispunjen i zadovoljan, a isto tako i oblici sreće su različiti, razlozi za sreću, vrijeme u kojem očekujemo sreću. I kad bismo ukrstili sve ove čimbenike koji determiniraju naš doživljaj sreće, došli bismo do zaključka da je naša sreća samo naša, posebna i jedinstvena, neponovljiva kao što je sam naš život.

Ono što moramo uvijek znati, jest da nam doživljaj naše sreće bude svjesno određen. I ta svjesnost daje nam mnogo mogućnosti za ostvarenje sreće samo ako to iskreno i žarko želimo.

Svaki nam dan može biti sretan i nesretan. Često to činimo podsvjesno i ne vidimo, najčešće u emocionalno poviše-

nom stanju, kako svjesno upravljati našim postupcima i kako sami neke situacije ili ishode nekih događaja možemo činiti nesretnima.

Važno je da zbog toga svjesno sagledavamo sve mogućnosti rješavanja neke situacije i da izaberemo onu koja će izazvati kod nas najveći stupanj sreće.

Ove sadašnje okolnosti nas umirovljenike vrlo često čine nesretnima. Mirovine su nam realno manje. I do sada bile su za većinu na granici preživljavanja, a sada čini se još gore. Već smo pokazali sve naše mađioničarske sposobnosti u trošenju naših sredstava. Ponekad smo mogli zakućati na vrata naše djece i zatražiti pomoć, no sada susrećem umirovljenike čija su djeca ostala bez posla. Mislim da sam već jednom spomenula jednog našeg umirovljenika koji ima sina i unuka nezaposlene, a i njegova mirovina je nešto oko 2.500,00 kn. I što mu možemo savjetovati? Kako i što učiniti da bi njih trojica bili ne sretni već da ne budu duboko nesretni. Koje su njihove mogućnosti? Mogućnosti su neki poslovi na »crno«, a onda upadamo u dilemu je li to ispravno? I tako dakle savjetovati im da potraže neka rješenja u sebi samima.

Kažu mi da su svoje želje sveli na minimum. Ipak, i dalje im nedostaje novca. Ali u mjesnoj zajednici umirovljenici si organiziraju druženje. Svatko donese nešto za jelo: malo domaćeg špeka i čvaraka, žene ispeku gibanicu, naš prijatelj ponese domaćeg vina i — harmoniku. I veselje može početi! I tako su na trenutak svi sretni, pjevaju i plešu. Sutra će opet misliti kako će platiti svoje režije.

Imali smo priliku nedavno malo se sakriti iza maski u vrijeme karnevala. Trebalo je ići u maškare. Ove su godine fašnik i Dan žena bili istoga dana. Mogli smo ludovati do mile volje. A onda, odmah sutradan je Čista srijeda (Pepelnica) i počinje korizma, vrijeme posta i odricanja 40 dana, do samo Uskrsa.

I tako će doći proljeće. Dani će biti vedriji i veseliji. Vjerujte u neke nove mogućnosti za sretnije trenutke. Opet ćemo biti poneseni nekim novim optimizmom da će biti bolje.

Vjerujem u moju susjedu i znam da će kćerka dobiti nove cipele i jaknu, i našem prijatelju će sin imati povremene poslove, a unuk će položiti neke ispite i tako dobiti mogućnost privremenog rada.

Sreća dakle još uvijek stanuje tu, u nama, a pored nas je niz mogućnosti da uhvatimo Kairosa (Boga dobre prilike) za čuperak i da nam i on pomogne u ostvarenju sreće.

Optimizam, koliko nam to ponekad izgleda čudno, ipak je pretpostavka da vedrije gledamo na stvari i na događaje oko sebe i da budemo sretni.

Članovi SUH–a Podružnice Umag se pitaju: Zašto opet mi?

Tko ima puno, uvijek ima puno, a tko ima malo, uvijek ima malo. Ono prvo odnosi se — zna se na koga, a ono drugo isto se zna — na veliki broj umirovljenika. A koliko se samo restrikcija, programa sanacije... donijelo u posljednje vrijeme, a sve u cilju poboljšanja stanja u državi, a time i položaj umirovljenika — pomaka nema. A kada bi se na jednu hrpu stavila sva bogatstva naše zemlje Hrvatske što su pojedinci dobili ni za što, te milijuni i milijuni opljačkanih kuna, uvjereni smo da ne bi trebalo donositi restriktivne mjere, kao one, na primjer, o neusklađivanju mirovina na temelju ekonomskih pokazatelja. To zakonsko pravo nismo ostvarili prošle, a nećemo ni ove godine, čime je milijun i 200 tisuća umirovljenika financijski oštećeno. I nikome ništa! Drugo što nas umirovljenike zbunjuje, je sve veći broj umirovljeničkih stranaka. Ranije smo isticali da smo »zajedno jači«, a sada u umirovljeničkom korpusu ima skoro desetak udruga i stranaka. Kako, na primjer, protumačiti da nova umirovljenička stranka »Blok umirovljenika« zajedno potpisuju dogovor o suradnji s vladajućom strankom kada istovremeno Vlada donosi zakon o nepriznavanju usklađivanja mirovina. Sumnjamo u dobru namjeru čelnika tih novih boraca za pravo nas umirovljenika.

Znamo, sve je ovo bilo potrebno vladajućoj stranci u ovoj izbornoj godini s obzirom da su umirovljenici najiskusniji birači.

Više od 200 članova Podružnice SUH–a Umag i SPI CGIL iz Domia i Muggie — Trsta potkraj protekle godine tradicionalno su obilježili potpisivanje Povelje o bratimljenju i suradnji. Najprije su zajednički posjetili Rovinj, a zatim su nastavili druženjem u Krulima, nedaleko Žminja.

Prigodnim riječima nazočnima su se obratili predsjednici Podružnice SUH–a Umag, te **Giorgio Ubani**, predsjednik SPI CGIL Domia i **Luciano Del Rosso**, predstavnik SPI CGIL pokrajine Friuli Venezia Giulia. On je posebno istaknuo značenje suradnje pograničnih udruga u borbi za bolji život umirovljenika.

Istaknuto je također da su u proteklih 11 godina suradnje postignuti značajni rezultati, posebno u rješavanju socijalnih pitanja, obostranih edukativnih posjeta socijalnih i zdravstvenih djelatnika Umaga i Trsta. Također je ukazano na potrebu donošenja zajedničkih programa kojima će se postići vidljiviji rezultat. Kroz to vrijeme stečena su nova prijateljstva, a to je značajno bogatstvo za umirovljenike.

Priredio: Anton Pertot

Venska cirkulacija — krv koja se »penje«

Sindikata umirovljenika Hrvatske, Podružnica INA Zagreb uspostavila je suradnju s tvrtkom SimBex, koja se bavi prodajom i distribucijom sredstava i pomagala za kvalitetno zbrinjavanje osoba kojima je pomoć potrebna. Također, ova tvrtka intenzivno se bavi problemom inkontinencije kod ljudi svih dobnih skupina. Provode edukacije ljudi u svrhu smanjenja poteškoća oboljelih i kako djelovati preventivno. Pacijenti se sve češće vraćaju u noramalan život.

U prvim kontaktima dogovorili smo seriju predavanja o venskoj cirkulaciji i mjerenjima, te predavanja o inkontinenciji.

Kod nas u Sindikatu umirovljenika Gajeva 46, predavanje o venskoj cirkulaciji održao je prim. prof. dr. sc. **Janko Hančević**, koji je angažiran od strane SimBexa.

Nakon ovog predavanja mogli smo nešto i zabilježiti o venskoj cirkulaciji:

Vene su krvne žile koje krv napunjenu otpadnim proizvodima metabolizma i ugljičnog dioksida sakupljaju iz najudaljenijih dijelova našeg tijela i vraćaju je prema srcu. Kretanje krvi u venama suprotno je djelovanju sile teže što pogoduje pojavi poremećaja venske cirkulacije. U venama krv teče u suprotnom sjeru nego u arterijama, pa vraćanje krvi u srce ovisi o složenom mehanizmu tzv. mišićno–venskoj pumpi, koja je »tjera« od periferije prema ishodišnom mjestu cirkulacije — srcu. Početak problema s venama je već u mladosti. Gotovo 30% osoba starijih od 25 godina ima problema s venama. Žene obolijevaju četiri puta češće nego muškarci. Nakon pedesete godine proširene vene ima svaka druga osoba.

Tvrtka SimBex za nas umirovljenike ove usluge obavlja u vlastitoj režiji, bez našeg financijskog učešća. Njihova Zaklada financira programe edukacije i prevencije sa svrhom stalnog poboljšanja kvalitete života ljudi treće dobi. Zaklada surađuje i sa socijalnom službom grada Zagreba.

Stevo Čabrajac, dipl. ing., predsjednik SUH–a Podružnice INA, Zagreb

Izlet u Grubišno polje i kulturni centar Mate Lovraka

U okviru zacrtanog programa aktivnosti u 2011. godini, članovi Podružnice SUH–a Donji Miholjac posjetili su 16. veljače Grubišno polje te Kulturni centar Mate Lovraka u Velikom Grđevcu.

Centar je još u izgradnji, a zamišljen je kao ugodno okupljalište djece i mladeži povodom održavanja prigodnih kulturnih događaja. U njemu bi se provodio i program škole u prigodi, te organizirala i neslužbena druženja. U Centru se nalazi replika mlina koji je ovjekovječen u Lovrakovom dječjem romanu »Družba Pere Kvržice«. Na željezničkom kolosijeku izložena je kompozicija vlaka s parnom lokomotivnom i tri vagona, a koje je Lovrak također ovjekovječio u dječjem romanu »Vlak u snijegu«. U sklopu projekta je i ekološka Staza prijatelja prirode, dugačka 2 km.

Veliki Grđevac je malo mjesto za koje se ne bi ni znalo da u njemu nije rođen i da u njemu nije radio kao učitelj **Mato Lovrak**. Da bi mu se nekako »odužilo«, u tom idiličnom mjestu održavaju se »**Lovrakov dani kulture**«, državno natjecanje učenika osnovnih škola u literarnom, novinarskom i likovnom stvaralaštvu. Od 2005. god. postoji i Kulturni centar koji nosi njegovo ime.

Članovi našeg Sindikata bili su oduševljeni onim što su vidjeli i čuli. Ipak, najvažnije im je bilo druženje tijekom cijelog dana i veselo raspoloženje sve do povratka kući.

Prof. Đenka Kopic

Cjeloživotno obrazovanje — budućnost i tajna dugovječnosti

Već punih devetnaest godina ovakve i slične izjave mogu se čuti početkom svake školske godine pred mnogobrojnim polaznicima obrazovnih programa u Sveučilištu za treću životnu dob koje djeluje u sastavu Pučkog otvorenog učilišta u Zagrebu (POUZ). Na prvom zajedničkom susretu upisanih polaznika izgovara ih gospođa **Jasna Ćurin**, profesorica psihologije, voditeljica Sveučilišta za treću životnu dob. Prozbora još mnogo lijepih riječi i izreka koje podsjećaju na mladost, prošlost, ali i na potrebu i mogućnost neprestanog učenja bez obzira na godine života. Jer, godine nisu važne.

Voditeljica J. Ćurin, početkom ove 2010./11. školske godine u Sveučilištu, koje je os-

*Jasna Ćurin, prof.
Voditeljica
Sveučilišta za treću
životnu dob*

mislima i utemeljila 1992. godine prof. dr. sc. **Maja Špan**, između ostaloga je naglasila: »Cjeloživotno učenje proces je koji je razvijeniji svijet još odavno prihvatio. Pametni i dobronamjerni razumiju da ovakvi programi, možda lakše od drugih, ostvaruju putove prema Europi. Nažalost, još uvijek ima i onih za koje ste vi, poštovani polaznici, još uvijek — samo penzići. Svi mi okupljeni oko Sveučilišta godinama svojim radom nastojimo rušiti predrasude o umirovljenju kao sumraku života i trudimo se javnosti poslati poruku da treća dob može biti i **najljepše životno doba**, ako se zna osmisliti.

Ovo je devetnaesta godina kontinuiranog postojanja programa Sveučilišta, jednog od najvećih programa POUZ-a, ustanove za obrazovanje i kulturu svih generacija. Njegova je vrijednost u programima koje zajedno povezuje niz izvannastavnih aktivnosti u koje se ugrađuje vaša aktivnost, znanje i iskustvo.

Uključite se u programe i pošaljite poruku javnosti da naša treća generacija **zna, hoće i može**, da ima pravo na cje-

loživotno učenje, ali i pravo da se uči od vas!«

Polaznici, kojih je svake godine sve više (1000–1400) u različitoj dobnoj starosti, svoje želje, potrebe, ambicije, hobije i volju za cjeloživotnim učenjem, ostvaruju u mnogim programima i izvannastavnim aktivnostima, kao: strani jezici, osnovne informatike do interneta, kreativne radionice, opća kultura, psihofizičko zdravlje i drugima.

Predavači pojedinih programskih cjelina su istaknuti stručnjaci uz povremene nastupe vanjskih suradnika — znanstvenika, akademika, doktora znanosti, visoko pozicioniranih društvenih i javnih djelatnika.

Sve što se događa u Sveučilištu za treću dob redovito prati, registrira i objavljuje Novinarska grupa u časopisu »**Treća mladost**« koji izlazi dva puta godišnje i uručuje se besplatno svima polaznicima kao dio programa koji ostvaruju.

Juraj Ivanković

Prošlost u sadašnjosti

Na svečani je način obilježena i proslavljena 68. godišnjica stvaranja i razvoja partizanskog zrakoplovstva i jubilara 10. obljetnica Sekcije zrakoplovnih vojnih umirovljenika Zagreba /ZVUZ/. U prepunoj sali SABA RH nazočnih članova zrakoplovaca i gostiju predsjednik Sekcije **Vlado Černjajev** je pozdravio sve nazočne i poželio im dobrodošlicu uz srdačne čestitke za tradicionalni »Dan avijacije« kao ponosnu uspomenu i sjećanje na stvaranje i razvoj avijacije NOB-a, kao jedinstvenog primjera u porobljenoj Evropi.

Prvo borbeno djelovanje partizanske avijacije protiv okupatora i njihovih slugu počelo je 21. svibnja 1942. g. s prvim pilotima **Franjom Kluzom** i **Rudijem Čajevcem**, koji su ušli u povijest. U daljem razvoju avijacije stvorena je zrakoplovna baza u koju su bili uključeni piloti i tehničko osoblje. U borbama za slobodu engleski su nam saveznici 1944. godine dali jednu eskadrilu lovaca »Spitfajer« i jednu eskadrilu lovaca bombardera »Harikan« koje su djelovale u Bosni i Dalmaciji i podržavali našu vojsku pri oslobađanju Like, primorja i Istre te drugih krajeva bivše države.

Istodobno su se kao piloti i tehničari školovali u SSSR-u kamo su odlazili preko Visa, Italije i Bliskog istoka.

U povodu desete godine djelovanja zrakoplovnih vojnih umirovljenika održana je godišnja Skupština Sekcije zrakoplovnih vojnih umirovljenika u nazočnosti članova i gostiju: SABA RH, Udruga ABA, SUH-ove podružnice Kluba vojnih umirovljenika Zagreba i SDP. Skupština je

i ovom prilikom potvrdila ispravnost programskih ciljeva i zadataka i korisnost djelovanja Sekcije ZVUZ-a koja je postigla značajne rezultate. Da sekcija predstavlja dobro organiziranu cjelinu koja na demokratskom principu uspješno rješava postavljene zadatke koji su još više zblížili i još više učvrstili naše zrakoplovno drugarstvo, prijateljstvo i zajedništvo, a ta tekovina ostaje i dalje kao naš najvažniji zadatak, istaknuo je predsjednik ZVUZ-a g. **Vlado Černjajev**. U planu i programu djelovanja u proteklih deset godina što je sve izvršeno, posebno je istaknuo predsjednik Odbora za tradicije g. **Sakib Hanušić**. Prvi predsjednik Odbora bio je pok. g. **Alfons Peko** koji je usmjerio rad članova i plan i program. Drugi predsjednik **Bude Popović** radi na prikupljanju materijala na području zrakoplovstva, izrađuju se tekstualno-likovni panoi i postavlja se prva zrakoplovna izložba o obilježavanju povijesnih datuma NOB-e i zrakoplovstva.

Uspostavljena je suradnja s ambasada Ukrajine, Rusije i Velike Britanije koji su dolazili na naše dane avijacije i obratno, mi smo se odazivali na njihove proslave i komemoracije. Naša izložba na panoima stalno se postavlja i dopunjuje novim slikama i tekstovima povodom značajnih obilježavanja, već ih ima 36. Nastavilo se prikupljanjem povijesne građe iz oblasti zrakoplovstva. Napisano je 25 članaka koji su objavljeni u glasilima: SUH i Glas antifašista. Radi se na Zborniku sjećanja članova ZVUZ-a iz života i rada u avijaciji, trenutno već imamo 15 svezaka,

neki su uvezani i rado se čitaju. Svaki događaj, svaka aktivnost se fotografira, a slike se ulažu u foto-albume. Do sada je uloženo ukupno preko 600 slika o čemu se brine g. **Branko Beč**. Snima se i kinokamerom. Evidenciju o preminulim zrakoplovcima vodi naš član g. **Stojan Lazović**, a u povodu desete godišnjice osnutka Sekcije ZVUZ-a izrađena je vrlo ukusno dizajnirana značka Sekcije ZVUZ-a, idejni rad **Toše Marčetića**, **Sakiba Hanušića** i **Dragiše Milenkovića**. Članovi s velikim oduševljenjem nose značku na reveru.

Rad naše sekcije temelji se na demokratskim principima, kolektivnom radu dvaju odbora: Odbora za njegovanje zrakoplovnih tradicija i Odbora za druženje i susrete, brizi o bolesnima i nemoćnima, preminulim članovima ZVUZ-a. Većina članova uključena je u rad i akcije koju provodi Udruga ABA-JUG Zagreb u njegovanju tradicija NOR-a. Zaslužnim članovima Sekcije ZVUZ-a dodijeljena su priznanja i pohvale: izrađeno je i dodijeljeno 40 reprodukcija umjetničke slike »Galebovi u letu«, 34 plakete, pismeno je pohvaljeno 30 članova, a 15 članova proglašeno je počasnim članovima.

Na kraju svečanosti upućen je poziv mladima da se, koji se žele ugodno družiti, aktivno uključe u rad Sekcije ZVUZ-a, kako bi se novim snagama postigao još bolji rezultat u radu, te je izražena želja za bolji uspjeh u nastavku djelovanja Sekcije.

Branko Beč

Inkubacija i razvitak socijalno povlaštene političke elite*

Na početku 2010. godine Sindikat umirovljenika Hrvatske je poslije objavljivanja »Pretprijetnog programa RH 2010.–2012.« pripremio prijedlog stavova o restrikcijama u sustavu mirovinskog osiguranja predviđenim tim programom. Predstavnicima umirovljeničkih udruga i zajednica okupljenih u Koordinaciji umirovljeničkih udruga razmotrili su, prihvatili i doradili taj prijedlog te ga pod naslovom »Stavovi umirovljeničkih udruga o najavljenim restrikcijama u mirovinskom sustavu i prijedlog mjera« dostavili 12. travnja 2010. godine ministarstvima nadležnim za umirovljeničku problematiku (Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva; Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi; Ministarstvu obitelji, branitelja i generacijske solidarnosti; Ministarstvu financija) i na znanje vrhunskim dužnosnicima Republike, Sabora i Vlade te predsjednicima parlamentarnih stranaka i klubova zastupnika.

Pretprijetnim programom je predviđeno da se poslije hitnih »kratkoročnih« mjera (poseban porez na plaće i mirovine tzv. »harač«, obustava usklađivanja mirovina, poseban dodatak za zdravstveno osiguranje i dr.) pripreme temeljitije izmjene u mirovinskom sustavu, s naglaskom na tzv. »povlaštene mirovine« u kom smislu je i Svjetska banka dala sugestije Vladi RH.

Poznato nam je da za ove promjene stručna radna grupa navedenih nadležnih ministarstava priprema izmjene i dopune Zakona o mirovinskom osiguranju (ZOMO, NN br. 102/98) kojim je uvedena mirovinska reforma od 1. siječnja 2009. godine. Grupa radi već više mjeseci, ali u nju do sada (potkraj veljače 2011.) nije uključen predstavnik umirovljeničkih udruga. Očito vlast želi završiti izmjene i dopune ZOMO-a bez utjecaja umirovljenika i radnika.

Sukob stavova koje zastupaju predstavnici države i stavova osiguranika — radnika i umirovljenika izražen je već u polaznim pozicijama o predstojećim temeljitijim izmjenama mirovinskog sustava. Predstavnicima vlasti su objavili da će se izmjenama nastaviti ostvarivanje ciljeva reforme mirovinskog sustava od 1. 1. 1999. Radnici osigurani po općim propisima i po tim propisima umirovljeni (ogromna većina od ukupnog broja umirovljenika) polaze od činjenice da je **ta reforma bila utemeljena na nelegalnim rezultatima protuustavnog umanjivanja mirovina u razdoblju 1993. do 1998.** i da je propala jer se protuustavno stanje ispravljalo i dobrim dijelom ispravilo odlukama Ustavnog suda i zakonima kojima su ukinuta protuustavna umanjivanja mirovina. Navedenim »Stavovima umirovljeničkih udruga...« to je argumentirano i bez sumnje dokazano. **Reformom se htjelo uspostaviti sustav u kojem bi svi na temelju os-**

Piše: Ivan Nahigal, dipl. iur., predsjednik SUH-ova Odbora za mirovinski sustav

tvarenog u sustavu generacijske solidarnosti (I. stup) imali osnovnu mirovinu u skromnim iznosima i malom rasponu između nekvalificiranih i najkvalificiranijih osiguranika, a izdašniji mirovinski prihodi bi se ostvarivali iz dodatnog obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja (II. i III. stup) i s osnova posebnih zakona za političku elitu, a sve to s polazištem u stanju koje je rezultat protuustavnog djelovanja.

Pojam »politička elita« je uglavnom prihvaćen od pripadnika političke strukture u Hrvatskoj jer mnogi od njih sebe i umišljaju elitom, tj. onima koji uspješno vuku društvo naprijed u materijalnim i duhovnim sferama života naroda, a činjenice pokazuju da je to iluzija jer su u dosadašnjem razvoju materijalno osiromašili i obogaljili Hrvatsku upropastivši njenu ranije bogatu i uspješnu industriju i izokrenuvši etičke norme u sustav korupcije protiv koje je tek nedavno započela iskrena i teška borba. Zato ljudi koji ne spadaju u tu »elitu«, a posebno mnogi umirovljenici, izraz »politička elita« razumijevaju na ironičan, a počesto i sarkastičan način.

Razbijanje mirovinskog sustava utemeljenog na jedinstvenim načelima za sve osiguranike i izdvajanjem političke elite u povlaštenu klasnu, ili kastinsku ili sl. formaciju određeno je započelo još u vrijeme polupredsjedničkog uređenja Hrvatske Zakonom o obvezama i pravima državnih dužnosnika (NN br. 101/98., dalje ZOIPDD) koji je stupio na snagu svega tri dana nakon objavljivanja, tj. 1. kolovoza 1998. Neobična žurba u zakonodavnoj praksi! Vjerojatno zato da se osigura izvjestan vremenski razmak između ovog i drugog značajnog zakona koji se u isto vrijeme pripremao i faktički bio gotov, a koji je **nasuprot velikim beneficijama za političku elitu, donosio velike restrikcije ostalim osiguranicima i pripremio im drastičnu mirovinsku reformu.** To je bio Zakon o mirovinskom osiguranju (NN

br. 102/98, dalje: ZOMO). Objavljen je poslije ZOIPDD već u narednom broju Narodnih novina (kolovoz 1998.), a stupio je na snagu tek 1. siječnja 1999. U buri primjedaba koje je izazvao ZOMO izmaknuo je pažnji javnosti ZOIPDD.

ZOIPDD je precizno odredio tko su državni dužnosnici i odredio im posebna prava za obnašanje državnih dužnosti, prije svega 4 do 9 i pol puta veće plaće pa i plaće za nerad, plaćeno životno osiguranje, naknade materijalnih troškova, zastupnički paušal još prije donošenja posebnog zakona o izuzetno velikim pravima zastupnika u Saboru RH.

Veoma jako **beneficirana plaća državnih dužnosnika** utvrđena je u prvom tekstu ZOIPDD (NN br. 101/98), na svim izuzetan način. Određeno je (člankom 12.) da Hrvatski državni Sabor posebnom odlukom određuje plaću Predsjednika Republike, a ostalim dužnosnicima se ovim zakonom plaća određuje u postotku od plaće Predsjednika Republike, primjerice: predsjednik Sabora i predsjednik Vlade 50%, predsjednik Vrhovnog suda, predsjednik Ustavnog suda i guverner HNB 48%, pa su ministri i zastupnici imali 40% i tako redom.

Plaća dužnosnika se povećava 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža, najviše za 20%, a osmom su novelom (NN br. 153/02) povećani i koeficijenti: za Predsjednika Republike 9,30, za predsjednike Sabora, Vlade i Ustavnog suda 7,86 i dalje na preskok i, primjerice, 6,42 za suce Ustavnog suda, ministre, pučkog pravobranitelja, 5,27 za zastupnike Sabora, zamjenike ministara, glavnog državnog revizora itd. Određeno je i da Predsjednik Republike određuje koeficijente u svom Uredu, a Vlada RH svim drugim državnim dužnosnicima kojima to nije određeno zakonom.

Određeno je i **pravo na plaću i za nerad.** Naime, poslije prestanka obnašanja dužnosti »ex dužnosnik« ima pravo na »svoju« plaću najduže još godinu dana, odnosno kraće, tj. do ostvarenja plaće po drugoj osnovi ili do ispunjavanja uvjeta za mirovinu. Ukoliko se to ne ispuni u roku od godinu dana, nastavlja se isplata naknade u iznosu 25% zadnje plaće do stjecanja navedenih uvjeta (čl. 15. ZOIPDD).

Zakonom o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom državnom saboru (NN br. 55/00 od 1. lipnja 2000. godine) zastupnicima su **potvrđena sva prava koja uživaju po ZOIPDD** ako nešto od toga nije ovim zakonom drugačije (čitaj: još povoljnije) određeno. Uglavnom su preuzete i sadržajno nepromijenjene odredbe ZOIPDD o pravima: na plaću odnosno na razliku plaće ako je plaća koju zastupnik ostvaruje po drugoj osnovi manja, na naknadu plaće nakon prestanka dužnosti i na zastupnički paušal.

Golemu beneficiju daju odredbe o **zastupničkoj mirovini.** Za razliku od odredbe ZOMO-a, zastupnička mirovina se dobije s najmanje 20 godina mirovinskog staža i navršenih 55 (M) odnosno 50 (Ž) godina života uz uvjet da je dužnost zastupnika

* Ovdje donosimo dijelove opširnijeg rada Ivana Nahtigala, dipl. iur., člana Predsjedništva GO SUH-a, koji je pod istim naslovom objavljen u SUH-ovu biltenu od 15. ožujka 2011., a može se pročitati i na SUH-ovoj web-stranici: www.suh.hr, u rubrici Stajališta.

Nastavak na 16. str. →

Nastavak s 15. str.

obnašao dulje od polovice jednog mandata. U vrijeme trajanja mandata uračunava se i vrijeme provedeno na drugoj dužnosti na koju je u tijeku zastupničkog mandata imenovan, a zastupnički mandat mu je ostao u mirovanju. Zastupnička mirovina mu iznosi 65% osnovice, tj. neto plaće u mjesecu koji je prethodio zahtjevu za zastupničku mirovinu i povećava se za 2% za svaku daljnju godinu staža. Iznos zastupničke mirovine ne može biti veći od 85% te osnovice.

Uvjet mirovinskog staža (20 godina) je smanjen na 15 godina zastupniku koji je na toj dužnosti, uzastopce 3 mandata, a u svakom je bio na zastupničkoj dužnosti dulje od polovice mandata. Mirovina mu iznosi 55% osnovice i povećava se 2% za svaku daljnju navršenu godinu mirovinskog staža.

Uvjet staža se ne postavlja za zastupničku mirovinu ako je zbog bolesti ili ozljede izvan rada nastupila opća nesposobnost za rad, a zastupnička mirovina iznosi 65% osnovice.

U slučaju nastupanja nesposobnosti za rad uslijed ozljede na obnašanju zastupničke dužnosti zastupnička mirovina iznosi 85% mirovinske osnovice, neovisno o stažu, godinama života i vremenu obnašanja zastupničke dužnosti.

Pravo na **besplatan prijevoz u željezničkom, cestovnom, riječnom, pomorskom i zračnom prometu** u svim pravcima i neograničenom broju putovanja na području cijele Hrvatske je veliko i »slatko« pravo pogotovo kad se poveže sa zastupničkim paušalom.

ZOIPDD kao temeljnu obvezu dužnosnika za vrijeme obnašanja dužnosti navodi savjesno i odgovorno obnašanje dužnosti kojim neće ugrožavati vlastitu vjerodostojnost i povjerenje građana i neće privatni interes stavljati iznad državnog i javnog interesa.

U tom smislu dužnosnik ne može biti član uprave ili nadzornog odbora trgovačkog društva, niti savjetnik ili u drugom ugovornom odnosu s tim pravnim osobama. Smije to biti u neprofitnim pravnim osobama koje obavljaju znanstvenu, humanitarnu, kulturnu, sportsku i sličnu djelatnost, ali bez prava na naknadu. Trećom novelom (NN 25/00) omogućeno je članstvo u profitnim pravnim osobama ako su pretežito u državnom vlasništvu, ali bez prava »na ikakvu materijalnu naknadu«.

Prema **Zakonu o sprečavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti** (NN 163/03) dužnosnicima je zabranjeno: primiti ili zahtijevati korist ili obećanje koristi radi obavljanja dužnosti, ostvariti ili dobiti pravo u slučaju da se krši načelo jednakosti pred zakonom, zlorabiti posebna prava dužnosnika koja proizlaze ili su potrebna za obavljanje dužnosti, primiti dodatnu naknadu za poslove obnašanja javnih dužnosti, na koji drugi način koristiti položaj dužnosnika utjecajem na odluku zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti kako bi postigli osobni probitak ili probitak povezane osobe, neku povlasticu ili pravo, sklopili pravni posao ili na drugi način interesno pogodovali sebi ili drugoj povezanoj osobi.«

Glavni problem nije dakle u propustima ili rupama u Zakonu nego u tome što se odredbe o dužnosnicima nisu provodile. Za razliku od toga, odredbe o pravima su se promptno poštovale i koristile.

U ZOIPDD i nije određeno da dužnosnik treba imati stručnost i sposobnost za obnašanje državne dužnosti na koju se bira ili imenuje. To je sigurno jedan od uzroka što nam je državna uprava uglavnom spora i neučinkovita, a u mnogim slučajevima i očito nesposobna riješiti konkretno pitanje pojedinačnog ili općeg interesa građana.

Iz analize stanja jasno je da **uz mirovinski sustav Hrvatske po općim propisima postoji i paralelni mirovinski sustav za privilegiranu elitu** i da su ta dva sustava nespojiva jer su u potpunom sukobu — jedan razvijen na načelu ograničavanja, a drugi na načelu privilegiranja u pravima iz radnog odnosa i mirovine.

Iskazana namjera da se »temeljiti promjene« u sustavu mirovinskog osiguranja svedu na **ostvarivanje ciljeva miro-**

vinske reforme iz 1999. godine, znači da se sustav želi vratiti na stanje koje je bilo početno za reformu, a ostvareno je protuustavnim i protuzakonitim prethodnim manipuliranjem mirovinama i njihovim umanjivanjem. Taj trend je i bez »temeljiti promjena« već dulje vrijeme u zamahu dugogodišnjim odbijanjem da se mirovine usklađuju po modelu koji ne bi neminovno vodio u njihovo neprestano umanjivanje i, konačno, višegodišnjim obustavljanjem bilo kakvog usklađivanja. Udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći trenutno je najniži no ikada.

Temeljiti promjene trebaju početi od **ukidanja posebnih mirovinskih sustava i posebnih zakona** kojima su uspostavljeni, uvođenja jedinstvenih osnovnih načela jednako važećih za sve umirovljenike iz rada i s jedinstvenim zakonom kojim je potpuno moguće diferencirati i položaj pojedinih skupina, gdje je to neophodno i osigurano doprinosom za mirovinsko osiguranje. Nalagade za druge društvene zasluge treba odvojiti od mirovinskog sustava utemeljenog na radu i stažu osiguranja.

Na konferenciji za tisak održanoj 17. ožujka 2011. Sindikat umirovljenika izvijestio je javnost da je **Ivi Josipoviću**, predsjedniku RH, **Jadranki Kosor**, predsjednici Vlade RH, **Luki Bebiću**, predsjedniku Hrvatskog sabora i svim klubovima zastupnika u Hrvatskom saboru uputio zahtjev za hitnom promjenom izbornog sustava na način da se na predstojećim izborima građani mogu opredijeliti za osobu, a ne za stranaču listu. Kako je na konferenciji za novinare objasnio predsjednik SUH-a **Stjepan Krajačić**, postojeći izborni zakon omogućuje da na stranačkim listama kandidata za Hrvatski sabor vrlo često nisu objektivno bili najstručniji, najpošteniji i najmarljiviji, već najpodobniji kandidati. Iznesenim prijedlogom SUH-a građani bi imali mogućnost pravog izbora, zato se u navedenom zahtjevu, između ostalog ističe: »Svi smo, naime, svjedoci da u stručnoj i najširoj hrvatskoj javnosti vlada nepodijeljeno mišljenje kako je ova promjena izbornog zakona daljnjem razvitku demokratskih procesa u našem društvu prijeko potrebna i kako joj se protive jedino čelnici pojedinih političkih stranaka kojima još uvijek važeći izborni zakon pruža mogućnost da u Hrvatski sabor »delegiraju« zastupnike prema svom osobnom interesu, tzv. svoje ljude, što se u praksi pokazalo vrlo štetnim — ponajprije za interese većine hrvatskih građana dake, za opće dobro — ali i za same političke stranke. Republika Hrvatska i svi njezini građani prijeko potrebne društvene reforme — a napose one temeljne, u koje, neprijeporno, spada i bitna demokratizacija važećeg izbornog zakona — više ne mogu čekati!«

Javnosti su upućena i stajališta SUH-a kojima se traži ukidanje povlaštenih mirovina, posebno dužnosničkih, te njihovo svodenje u opći su-

Glasovati za ljude, a ne za stranačke liste!

stav mirovinskog osiguranja, zato je predsjednik Odbora za mirovinski sustav Predsjedništva Glavnog odbora SUH-a **Ivan Nahtigal** naglasio problem postojanja dvaju paralelnih mirovinskih sustava u Hrvatskoj — jednog, za »obične smrtnike«, temeljenog na Zakonu o mirovinskom osiguranju i drugog, temeljenog na povlasticama. On je ukratko prikazao svoj opširan rad koji je cjelovito objavljen u SUH-ovu biltenu od 15. ožujka 2011. pod naslovom »Inkubacija i razvitak socijalno povlaštene političke elite«, a može se pročitati na SUH-ovoj web stranici: www.suh.hr, u rubrici Stajališta.

Sindikat umirovljenika Hrvatske je demantirao tvrdnje kako podupire stranački blok »Umirovljenici zajedno« te kako taj Blok uz potporu SUH-a izlazi na parlamentarne izbore, što se može pročitati u izjavama čelnika stranaka Bloka u medijima te na internetskoj stranici Stranke umirovljenika.

Unatoč upozorenju SUH-a da Stranka umirovljenika sa svoje web-stranice: www.stranka-umirovljenika.hr, ukloni netočan navod o potpori SUH-a »BLOKU UMIROVLJENICI ZAJEDNO« na predstojećim parlamentarnim izborima, jer se o takvoj suradnji nije izjasnilo niti jedno tijelo SUH-a, taj navod nije do tada bio uklonjen

nego je korišten za isticanje da SUH daje »Bloku« potporu, a što je netočno. Takvi postupci zbunjuju članstvo Sindikata umirovljenika Hrvatske i javnost, stoga je SUH na ovaj način bio primoran demantirati potporu Bloku umirovljenici zajedno.

Predsjednik SUH-a **Stjepan Krajačić** podsjetio je i na pismo koje je poslano Vladi početkom veljače, a u kojemu je SUH upozorio na činjenice o bitno pogoršanom položaju umirovljenika te hitne izmjene Zakona kojim je uvedeno zamrzavanje mirovina, odnosno po kojem se mirovine neće usklađivati do druge polovice 2012. godine. U međuvremenu su prosječne mirovine sve manje, pa je udjel prosječne mirovine u prosječnoj neto plaći pao ispod 40 posto, što je donji prag prema Konvenciji Međunarodne organizacije rada, čiji je Hrvatska potpisnik.

Marijana Tomić i Zlata Toplak

Poštovane i poštovani!

**U očekivanju najvećeg kršćanskog blagdana,
u vremenu opterećenom mnogobrojnim teškoćama
i vijestima o velikim patnjama ljudi,
želimo da u okruženju vlastitog doma
i u zajedništvu s Vašim obiteljima
osjetite radost nade koju donosi Uskrs.**

**I u ovoj godini nastojat ćemo razvijati mrežu
organiziranih usluga međugeneracijske solidarnosti
želeći da zajedno prevladamo zabrinutost i usamljenost
kroz svakodnevnu pomoć i ljepotu druženja.**

**U prigodi nadolazećeg blagdana
želimo Vama i Vašim obiteljima
da Uskrs u svima probudi
nadu, pouzdanje i povjerenje
te donese novu radost življenja.**

**MINISTAR OBITELJI, BRANITELJA I
MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI**

Tomislav Ivić, prof.

*Sretan Uskrs
i blagoslovljene uskrsne
blagdane svim umirovljenicima
i njihovim obiteljima želi*
Hrvatska demokratska zajednica

0800 472 472

WWW.HPB.HR

HPB domaća ponuda za umirovljenike

Niže kamatne stope za sve!

Dragi umirovljenici, nudimo vam najpovoljnije uvjete raspolaganja mirovinom. Ako niste klijent HPB-a, posjetite nas, a mi ćemo riješiti sve pojedinosti vezane uz prijenos vaše mirovine na HPB tekući račun.

GOTOVINSKI KREDITI DO 6 200 EURA
U KUNSKOJ PROTUVRIJEDNOSTI

KAMATNA
STOPA **8.49%**
(EKS od 10.45%)

DATUM DOSPJEĆA ANUITETA
PO VAŠEM IZBORU

MIROVINA SVAKOG PRVOG U MJESECU
NA HPB TEKUĆEM RAČUNU

 HPB
HRVATSKA POŠTANSKA BANKA

Moja banka.

HPB Domaći krediti.